

KNAB rīkotajā domapmaiņā eksperti uzsver sabiedrības nozīmi cīņā ar korupciju

Publicēts: 31.08.2023.

[EEZ granti](#)

30. augustā Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB) rīkoja domapmaiņu “Krāpšana attiecībās un korupcija sabiedrībā – sakrītība vai loģisks turpinājums?”. Tajā pretkorupcijas u.c. jomu eksperti diskutēja, vai pastāv saistība starp negodprātību privātajā dzīvē un pielaidīgumu pret korupciju valstī. Eksperti viedokļu dažādībā nonāca pie kopsaucēja – neskatoties uz privātās dzīves iespējamām peripetijām, sabiedrības līdzdalībai ir izšķiroša nozīme cīņā pret korupciju un citiem noziegumiem, kas tai var sekot.

Lai gan sociālās psiholoģijas pētījumi arvien vairāk norāda uz saistību starp korupciju un ētiskas uzvedības problemātiku ikdienas līmenī, diskusijas dalībnieku vidū nebija vienprātības par korupcijas saikni ar negodprātību ikdienas situācijās. Domapmaiņa kopumā apliecināja, ka korupcijas problēma ir sarežģīta un daudzdimensionāla. Vienlaikus domapmaiņas dalībnieki bija vienprātīgi, ka tās apkarošana prasa visaptverošu un strukturālu pieeju, kas ir visas sabiedrības interesēs, tāpēc korupcijas novēršanā ir jāiesaistās ikvienam.

Klīniskā psiholoģe Kristīne Balode pasākumā uzsvēra, ka korupcija un tās saknes var būt saistītas ar individuālo psiholoģiju un audzināšanas procesu. Attieksme pret līdzilvēkiem, valsti un sabiedrību veidojas jau agrīnā bērnībā, un tā var ietekmēt cilvēku izvēles un rīcību attiecībā uz korupciju.

Sabiedriskās politikas centra PROVIDUS pārstāvis Valts Kalniņš norādīja, ka korupcija izriet arī no nepareizas empātijas sapratnes, piemēram, attaisnojot korumpantus. Vēsturiskā pieredze, kas saistīta ar varas struktūru negatīvu vērtējumu, ir radījusi izkropļotu priekšstatu par ziņošanu kā sava veida nodevības formu.

Savukārt Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras padomes prezidents Aigars Rostovskis pauda, ka korupciju nevar skatīt vienkāršoti kā tieksmi uz negodprātību pret līdzcilvēkiem vai kukuļu pieņemšanu un došanu. Tā ir plašāka problēma, kas saistīta ar attiecībām starp indivīdu un valsti. Ja uzņēmējdarbības attīstībai tiek radīti šķēršļi, tas var veicināt koruptīvas prakses attīstību, jo cilvēki meklē veidus, kā pārvarēt šķēršļus, bieži vien domājot tieši par savas ģimenes interesēm.

Latvijas Darba devēju konfederācijas prezidents Andris Bite uzsvēra ilgtermiņa tendenču nozīmi korupcijas jomā, norādot, ka lai gan šobrīd varētu būt vērojams kukuļņemšanas samazinājums uzņēmējdarbības kontekstā, kopējā uzticēšanās un spēja pārvarēt šādas prakses vēl ir jāattīsta, jo uzticēšanās tieši ziņošanas jomā vēl nav izveidojusies.

Pasākuma noslēgumā KNAB pārstāve Inta Nolle aicināja mainīt domāšanas veidu un vērša uzmanību, ka korupcija ietekmē katru sabiedrības locekli. Vienlaikus I. Nolle informēja, ka KNAB septembra sākumā iedzīvotājiem piedāvās jaunu ziņošanas platformu "Ziņo KNAB!" ar anonimitātes un atgriezeniskās saites funkciju, kā arī uzsāks sociālo kampaņu. Kampaņas mērķis – veicināt izpratni par korupcijas postošo ietekmi un personiskās izvēles nozīmi, aicinot iedzīvotājus ziņot par aizdomām saistībā ar korupcijas gadījumiem.

Atbalsts kampaņas īstenošanai saņemts no EEZ grantu 2014.-2021. gada perioda programmas "Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana" projekta "Atbalsts trauksmes celšanas sistēmas izveidei Latvijā". Projekta mērķis ir veicināt sabiedrības iesaisti, ziņojot par korupciju un citiem latentiem noziegumiem, vienlaikus sniedzot iedzīvotājiem drošu un ērtu ziņošanas kanālu, kā arī pilnveidojot KNAB kompetenci koruptīvu noziegumu atklāšanā.

<https://www.knab.gov.lv/lv/jaunums/knab-rikotaja-domapmaina-eksperti-uzsver-sabiedribas-nozimi-cina-ar-korupciju>